

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาปัญหาการจัดและดำเนินการโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนพลศึกษาของรัฐบาลและเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยมุ่งศึกษาค้นโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยโครงการสอนผลศึกษาในโรงเรียน โครงการจัดแข่งขันกีฬภายในโรงเรียน โครงการจัดแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน โครงการจัดกิจกรรมเพื่อนันทนาการ และ โครงการจัดกิจกรรมพิเศษสำหรับนักเรียนที่ผิดปกติ ตลอดจนศึกษาสภาพของปัญหาทั่วไปของการสอนวิชาผลศึกษาในโรงเรียน ทั้งคานบุดกลาง คานอุปกรณ และ คานสถานที่ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

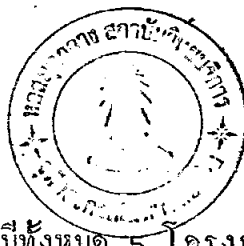
ตัวอย่างประชากรเป็นครูสอนวิชาผลศึกษาในโรงเรียนพลศึกษาทั้งของรัฐบาลและของเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 24 โรงเรียน รวมประชากร 45 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งแบ่งเป็น

3 หมวด ดังนี้

- หมวดที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม
- หมวดที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดและดำเนินการโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียน ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ กิจกรรม

การดำเนินการ มีทั้งหมด 5 โครงการ ได้แก่ โครงการสอน
พลศึกษาในโรงเรียน โครงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน
โครงการแข่งขันระหว่างโรงเรียน โครงการจัดกิจกรรมเพื่อ
นันทนาการและโครงการจัดกิจกรรมพิเศษสำหรับเด็กที่ผิดปกติ
หมวดที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาพลศึกษาโดยทั่วไป
ประกอบด้วย คำนวณค่าการ อุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

นำแบบสอบถามดังกล่าวส่งไปให้ครูพลศึกษาเป็นผู้ตอบ ได้รับแบบสอบถามคืนมา
ทุกโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 แต่แบบสอบถามได้รับคืนเพียง 43 ฉบับ จาก 45 ฉบับ
คิดเป็นร้อยละ 95.56

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง เป็นร้อยละ เพื่อทราบระดับความมากน้อย
ของปัญหา แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียง
2. วิเคราะห์ข้อมูลของการจัดโปรแกรมพลศึกษาเป็นร้อยละ และค่าเฉลี่ย
3. วิเคราะห์ปัญหาการสอนวิชาพลศึกษาโดยทั่วไป เป็นร้อยละ และค่าเฉลี่ย
4. วิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นของครูพลศึกษาโรงเรียนรัฐมาด
กับครูพลศึกษาโรงเรียนเอกชน เกี่ยวกับการวางวัตถุประสงค์ของการจัดและดำเนินการ
โปรแกรมพลศึกษา เป็นค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า t

ผลการวิจัย

1. สถานภาพของครูพลศึกษาและโรงเรียน

ครูพลศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในระดับ 20 - 25 ปี มากที่สุด
มีวุฒิปริญญาตรีส่วนใหญ่ และส่วนใหญ่จบวิชาเอกทางพลศึกษา วิชาโทสุขศึกษา

ทำหน้าที่สอนเฉพาะวิชาพลศึกษาสัปดาห์ละมากกว่า 25 คาบ จำนวนครูพลศึกษา 2 - 6 คน จำนวนนักเรียนทั้งหมดของโรงเรียนโดยเฉลี่ยมากกว่า 2,000 คน อัตราส่วนของครูพลศึกษาต่อนักเรียนเป็น 1 : 500 คน โรงเรียนพลซึกการส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนสหศึกษา

2. โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน

ในเรื่องเกี่ยวกับการจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนปรากฏว่าโรงเรียนพลซึกการได้จัดโครงการสอนพลศึกษาในโรงเรียนทุกแห่ง ส่วนโครงการจัดกิจกรรมพิเศษสำหรับนักเรียนที่ฝึกปกติส่วนใหญ่ไม่ได้จัด โครงการจัดแข่งขันกีฬากายในโรงเรียนจัดเป็นส่วนมาก ส่วนโครงการจัดแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนกับโครงการจัดกิจกรรมเพื่อนันทนาการมีจัดปานกลาง

3. โครงการสอนพลศึกษาในโรงเรียน

ในเรื่องเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ครูพลศึกษาเน้นคำให้การก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านร่างกายจิตใจอารมณ์และสังคมมากที่สุด ส่วนคำอื่น ๆ ครูพลศึกษาเน้นมากพอ ๆ กัน

ในเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรม โรงเรียนพลซึกการส่วนใหญ่ไม่ได้จัดสอนวิชาแอนดบอล วิชาตะกร้อ และ วิชากระบี่กระบอง ส่วนวิชาแบดมินตันมีสอนบ้าง ครูพลศึกษามีความเห็นว่าการที่ควรจัดเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรของระดับอาชีวศึกษาประเภทพลซึกการ ตามความมากน้อยโดยลำดับดังนี้

1. วิชาบาสเกตบอล
2. วิชาวอลเลย์บอล
3. วิชากิจกรรมเข้าจังหวะลีลาศ
4. วิชากิจกรรมเข้าจังหวะเต้นรำพื้นเมืองนานาชาติ
5. วิชาแบดมินตัน

สาเหตุที่ทางโรงเรียนไม่จัดสอนวิชาบังคับตามหลักสูตรฯ เพราะอุปกรณ์สถานที่และบุคลากรไม่พร้อมและไม่เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน

ในเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินการ

- (1) ครูพลศึกษาเห็นว่ากำหนดให้มีวิชาเลือก 3 หน่วยกิตต่อหนึ่งภาคการเรียนนั้นเหมาะสมดีแล้ว
- (2) การแบ่งกลุ่มนักเรียน ครูพลศึกษาแบ่งกลุ่มตามเลขที่และตามความสนใจของนักเรียน โดยมีอัตราครูพลศึกษาต่อนักเรียนในชั่วโมงวิชาพลศึกษา 1 ต่อ 40 คน
- (3) ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ได้ดำเนินการสอนตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ
  - ขั้นการเตรียม ขั้นการอธิบายและสาธิต ขั้นฝึก ขั้นใช้ ขั้นสรุปผล และสรุปปฏิบัติ
- (4) ระยะเวลาในการดำเนินการสอนแต่ละชั้นของครูพลศึกษาส่วนใหญ่เป็นดังนี้
  - ขั้นเตรียมเพื่ออบอุ่นร่างกาย 5 - 10 นาที
  - ขั้นอธิบายและสาธิต 5 - 15 นาที
  - ขั้นฝึกหัด 20 นาที
  - ขั้นใช้ 10 - 15 นาที
- (5) การจัดกิจกรรมเพื่อการฝึกและการใช้ในชั่วโมงพลศึกษาจัดเป็นบางครั้งเท่านั้น ครูพลศึกษาส่วนมากจะปล่อยนักเรียนก่อนประมาณ 5 - 10 นาที เพื่อพักผ่อนและเปลี่ยนชุดเตรียมเรียนหรือประกอบกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไป
- (6) ครูพลศึกษามักสวมชุดพลศึกษาในขณะที่ทำการสอนอยู่เสมอในด้านการใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ส่วนมากใช้ประเภท รูปภาพ เท่านั้น ทางโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากวิทยากรหรือศึกษานิเทศก์
- (7) การวัดผลการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา วัดผลโดยการทดสอบทักษะ ความรู้ การนำไปใช้ เวลาเรียน คุณลักษณะและค่านิยมบรรณภาพ

4. โครงการจัดแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน

ในเรื่องเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ครูพลศึกษาเน้นด้านการปลูกฝังความสามัคคีในหมู่คณะและให้เป็นผู้มีระเบียบวินัยเคารพกฎกติกาการแข่งขันมากที่สุด ส่วนด้านอื่น ๆ ครูพลศึกษาเน้นมากพอ ๆ กัน

ในเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรม กิจกรรมที่จัดเป็นประจำในการแข่งขันกีฬาภายใน โรงเรียนไค้แกบาสเกตบอล และวอลเลย์บอล ส่วนกิจกรรมที่จัดบ้างเป็นบางครั้งไค้แกฟุตบอล ตะกร้อ เทเบิลเทนนิส และ แบดมินตัน

ในเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินการ

- (1) การจัดแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนส่วนใหญ่จะจัดในภาคต้น โดยให้เสร็จสิ้นภายใน 1 สัปดาห์ และนิยมจัดตอนพักกลางวันและหลังเลิกเรียน
- (2) การจัดนักเรียนเข้าแข่งขันโดยวิธีแบ่งตามสี เป็นลักษณะของกีฬา
- (3) นักเรียนทุกคนในโรงเรียนมีสิทธิสมัครเข้าแข่งขันและแต่ละคนมีสิทธิแข่งขันไค้ไม่เกิน 2 กิจกรรม
- (4) การดำเนินการจัดแข่งขันโดยมีคณะครูและนักเรียนร่วมกันจัดขึ้น โดยมีครูพลศึกษาเป็นผู้ตัดสินการแข่งขัน
- (5) การแข่งขันส่วนมากนิยมจัดแบบพบกันหมด งบประมาณที่ใช้ในการแข่งขัน คือ เงินบำรุงการศึกษาเป็นส่วนใหญ่
- (6) การแข่งขันทุกครั้งจะมีรางวัลสำหรับผู้ชนะ ส่วนมากเป็นพวกเหรียญถ้วยรางวัลและของขวัญ

5. โครงการจัดแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน

ในเรื่องเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ครูพลศึกษาเน้นด้านการส่งเสริมความสามัคคีกลมเกลียวของนักเรียน และฝึกฝนให้นักเรียนเป็นผู้มีน้ำใจนักกีฬามากที่สุด ส่วนวัตถุประสงค์ด้านอื่น ๆ ครูพลศึกษาเน้นมากพอ ๆ กันทุกข้อ

ในเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรม กิจกรรมที่จัดเป็นประจำในการแข่งขันระหว่างโรงเรียนไค้แก บาสเกตบอลและฟุตบอล ส่วนกิจกรรมที่จัดเป็นบางครั้งไค้แก วอลเลย์บอล เซปักตะกร้อ แบดมินตัน มวยสากล เทเบิลเทนนิส

ในเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินการ

- (1) การคัดเลือกนักกีฬาของโรงเรียนได้ยึดถือคุณสมบัติด้านมีทักษะกีฬาดี มีความขยันในการฝึกซ้อม มีคุณลักษณะของนักกีฬาและมีความประพฤติดี โดยคัดเลือกจากนักเรียนทั่ว ๆ ไปในโรงเรียน
- (2) ทางโรงเรียนได้ส่งแข่งขันทุกปี โดยส่งแข่งขันที่กรมพลศึกษาและกรุงเทพมหานครจัดขึ้นเป็นส่วนใหญ่
- (3) การจัดแข่งขันไต่บจากเงินบำรุงการศึกษา โดยมีครูพลศึกษาเป็นผู้ดำเนินการจัด

6. โครงการจัดกิจกรรมเพื่อนันทนาการ

ในเรื่องเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ครูพลศึกษาเน้นในด้านการรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน มากที่สุด ข้อที่เน้นอยู่ได้แก่ เพื่อปลูกฝังให้มีระเบียบวินัย มีมารยาทที่จะเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น

ส่วนวัตถุประสงค์ข้ออื่น ๆ ครูพลศึกษาเน้นมากพอ ๆ กันทุกข้อ

ในเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรม กิจกรรมที่จัดเป็นประจำในโครงการนันทนาการได้แก่ บาสเกตบอล ส่วนกิจกรรมที่จัดเป็นบางครั้งได้แก่ วอลเลย์บอล ฟุตบอล แบดมินตัน เทเบิลเทนนิส เกมการเล่นพื้นเมือง กิจกรรมเข้าจังหวะ

ในเรื่องเกี่ยวกับการจัดดำเนินการ

- (1) ผู้ดำเนินการโครงการนันทนาการในโรงเรียนคือครูพลศึกษาร่วมกับ คณะครูในโรงเรียนและเลือกกิจกรรมที่นักเรียนมีความสนใจและมีการสอนอยู่ในขณะนั้น
- (2) เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อนันทนาการได้แก่ ตอนเลิกเรียนและ ตอนพักกลางวัน มีการจัดตลอดปี และบ้างก็มีจัดทุกเดือน
- (3) นักเรียนส่วนใหญ่ของโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อนันทนาการ ไ้ซึ่งบจากเงินบำรุงการศึกษา

7. โครงการจัดกิจกรรมพิเศษสำหรับนักเรียนที่ติดปกติ

เนื่องจากโครงการนี้มีโรงเรียนจัดเพียง 4.65 % ทำให้ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ไม่สมบูรณ์เต็มที่ จึงขอสรุปได้ดังนี้

ในเรื่องของวัตถุประสงค์ครูพลศึกษาเน้นน้อยในคำนำเพื่อเปิดโอกาสให้คืนสู่สภาพปกติและเปิดโอกาสได้แสดงออกอย่างเต็มที่ในสิ่งที่ถนัด ส่วนข้ออื่น ๆ ครูพลศึกษาที่จัดเห็นว่าควรเน้นมากพอ ๆ กัน

ส่วนเรื่องกิจกรรมนั้นครูพลศึกษายังไม่สามารถจัดให้ได้

คำนำการดำเนินการนั้นกิจกรรมพิเศษที่จัดจะจัดทั้งในชั่วโมงเรียนพลศึกษาและเวลาพิเศษ มีนักเรียนที่ติดปกติน้อย คือ 1 - 5 คน มีครูพลศึกษา ครูพยาบาลและฝ่ายแนะแนวร่วมมือกัน

8. สภาพปัญหาการสอนวิชาพลศึกษาโดยทั่วไปในโรงเรียน

ในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาทางค่านิยมบุคลากร ครูพลศึกษามีความเห็นว่าคุณที่มีปัญหามาก ตามระดับคะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ตามลำดับ ดังนี้

- (1) นักเรียนอยากให้ครูปล่อยให้เล่นตามสบาย
- (2) โรงเรียนไม่ได้จัดซื้อหนังสือคู่มือสำหรับศึกษาค้นคว้าให้เพียงพอ
- (3) ศึกษานิเทศก์ไม่เคยมาให้ความร่วมมือประสานงานกับทางโรงเรียน
- (4) ศึกษานิเทศก์ไม่มีส่วนพัฒนาการเรียนการสอน
- (5) ฝ่ายบริหารไม่มีนโยบายแน่นอนเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา
- (6) ฝ่ายบริหารโรงเรียนไม่สนับสนุนการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาเท่าที่ควร
- (7) ฝ่ายบริหารมีความเห็นว่าวิชาพลศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อการแข่งขัน
- (8) อาจารย์อื่น ๆ ในโรงเรียนมีความเห็นว่าวิชาพลศึกษาไม่ได้เป็นวิชาการ
- (9) ฝ่ายบริหารไม่เห็นความสำคัญของวิชาพลศึกษา

ส่วนปัญหาทางค่านิยมบุคลากรข้ออื่น ๆ ครูพลศึกษาเห็นว่าปัญหาน้อย

ในเรื่องเกี่ยวกับสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ปรากฏว่าสถานที่สำหรับการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาเป็นสนามกลางแจ้งแบบคอนกรีตเป็นส่วนใหญ่ และมีขนาดเล็ก ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน คือมีขนาดโดยเฉลี่ยเพียง 1,000 ตารางเมตร ห้องเก็บอุปกรณ์กีฬาสวนมากจะมีแต่ยังมีไม่เพียงพอเพราะมีขนาดเล็กและไม่เหมาะสม ห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกายส่วนมากยังไม่มี ห้องน้ำมีเฉลี่ย 10 - 15 ห้อง

ในเรื่องเกี่ยวกับอุปกรณ์กีฬา ในโรงเรียนพลศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดแคลนอุปกรณ์กีฬาชนิดต่าง ๆ มาก จะเห็นว่าอุปกรณ์ที่โรงเรียนมีเป็นส่วนมากได้แก่ ลูกฟุตบอล ลูกบาสเกตบอล ลูกวอลเลย์บอล โตะยิงปอง ลูกยิงปอง และ กระบี่กระบองไม้สั้น ส่วนอุปกรณ์อื่นส่วนมากยังไม่มี หรือมีก็แทบจะใช้ทำอะไรไม่ได้เพราะมีความเก่าไม่ทันสมัย และมีจำนวนเล็กน้อย ไม่เพียงพอและเหมาะสมกับการที่จะนำไปใช้ได้

9. ความแตกต่างในด้านความคิดเห็นของครูพลศึกษาโรงเรียนรัฐบาลกับครูพลศึกษาโรงเรียนเอกชนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน

ในเรื่องเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการสอนพลศึกษาในโรงเรียน ครูพลศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลกับครูพลศึกษาของโรงเรียนเอกชนมีความเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านเพื่อให้สามารถนำความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และสังคมส่วนรวมครูพลศึกษาโรงเรียนรัฐบาลเน้นมากกว่าโรงเรียนของเอกชน

ในเรื่องเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน วัตถุประสงค์เพื่อคัดเลือกนักกีฬาที่มีทักษะดีไว้เป็นนักกีฬาของโรงเรียนและปลูกฝังให้มีนิสัยรักการเล่นกีฬานั้น ครูพลศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลเน้นมากกว่าโรงเรียนเอกชน

ในเรื่องเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน วัตถุประสงค์เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีนิสัยรักการ เล่นกีฬาและฝึกฝนให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองนั้นครูพลศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลเน้นมากกว่าโรงเรียนของเอกชน

ในเรื่องเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการจัดกิจกรรมเพื่อนันทนาการ วัตถุประสงค์เพื่อสนองความต้องการในการออกกำลังกาย ครูพลศึกษาในโรงเรียนรัฐเน้น

มากกว่าโรงเรียนของเอกชน

ในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาการสอนพลศึกษาค้นบุคลากร ปรากฏว่าทั้งโรงเรียน
รัฐบาลและโรงเรียนเอกชนประสบปัญหาไม่น้อยไม่แตกต่างกันเลย

10. ข้อบกพร่องของครูพลศึกษา

- จำนวนครูพลศึกษายังมีไม่เพียงพอ เพราะโรงเรียนพลศึกษาส่วนมาก
จะมี 2 คน
- สถานที่และอุปกรณ์ยังมีไม่เพียงพอและยังไม่เหมาะสมกับการเรียนการสอน
- ช่วงเวลาเรียน 50 นาที น้อยเกินไป ควรจะมีเวลาอย่างน้อย 90 นาที
และควรมีมากกว่า 1 หน่วยกิต
- ฝ่ายบริหารมักไม่เห็นความสำคัญของวิชาพลศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกับ
วิชาอื่น ๆ

อภิปรายผลการวิจัย

สภาพทั่วไปของครูพลศึกษาและโรงเรียน

ครูพลศึกษาส่วนใหญ่เป็นชายมีอายุส่วนใหญ่ไม่เกิน 30 ปี วุฒิต่างการศึกษาเป็น
ปริญญาตรีทางพลศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งนับว่าดีสำหรับการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาใน
ระดับนี้แล้ว จากการประชุมทางคานซัสศึกษาและพลศึกษาของประเทศกลุ่มอัฟริกา ได้ยอมรับว่า
"ผู้สอนวิชาพลศึกษาควรมีวุฒิต่างค่าปริญญาตรี โดยมีวิชาพลศึกษาเป็นวิชาหลัก"¹
และจากการวิจัยของ พี เจ ซิลเวสเตอร์ (P.J. Silvester) พบว่า ครูพลศึกษาถ้าได้
รับการศึกษาทางคานซัสศึกษามาโดยตรง จะทำให้มีทัศนคติในทางที่ดีต่อวิชาพลศึกษามากขึ้น

¹Report of the WCOTP, All African Conference on Health and
Physical Education, Monrovia : Liberia (June, 1962). p. 24.

เพราะครูพลศึกษาที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษานั้นส่วนใหญ่ไม่มีหลักการและวิธีสอน มักปล่อยให้ นักเรียนเล่นตามลำพัง ทำให้นักเรียนไม่สามารถประสบผลสำเร็จ¹ และในสหรัฐอเมริกา ทุกรัฐได้ตั้งมาตรฐานไว้ว่า ครูที่ทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาจะต้องมีวุฒิปริญญาตรี เป็น อย่างต่ำ² สำหรับชั่วโมงสอนของครูพลศึกษาพบว่าสอนมากกว่า 25 คาบ ซึ่งเป็นจำนวน มากเกินไป เพราะจะทำให้การสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ไม่มีเวลาเตรียมการสอน และทางที่ดีแล้ว ครูพลศึกษาไม่ควรสอนวิชาอื่นอีก นอกจากวิชาพลศึกษาเท่านั้น

สภาพทั่วไปของโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนสหศึกษาผู้วิจัยมีความเห็นว่า โรงเรียนประเภทสหศึกษาที่สมบูรณ์นั้นไม่ควรแบ่งเพศเพราะการศึกษาในสาขาระดับนี้ เรื่องการเข้าสังคมเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะออกไปประกอบอาชีพเมื่อจบการศึกษาในระดับนี้ อัตราส่วนของครูพลศึกษาต่อนักเรียน 1 : 500 คน วิลเลียม ราล์ฟ ลาพอร์เต (William Ralph Laporte) เสนอแนะว่า ควรมีครูพลศึกษานามับ 1 คน ต่อนักเรียน 200 คน และไม่ ควรเกิน 1 คนต่อ 250 คน³

การจัดและดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน

¹ P.J. Silvester, "Attitudes to Physical Education in the Primary School," Physical Educator, 61 ; 183 (July, 1969) : 32 - 36.

² Unesco, International Bureau of Education Secondary Teacher Training, (Paris : IBE Publication No. 155, 1954). p. 178.

³ William Ralph Laporte, The Physical Education Curriculum, (Los Angeles : The University of California Press, 1958), p. 51.

Charles A. Bucher, Administration of School Health and Physical Education Programs, (The C.V. Bosby Company, 1955), p. 315.

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนพลศึกษาในกรุงเทพมหานครได้จัดโครงการสอนพลศึกษาในโรงเรียนทุกโรงเรียน โครงการที่รองลงมาได้แก่ โครงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน ร้อยละ 91 โครงการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนร้อยละ 70 โครงการกิจกรรมเพื่อนันทนาการร้อยละ 61 ส่วนโครงการกิจกรรมพิเศษสำหรับนักเรียนที่ผิดปกติแทบจะไม่มีการจัดในโรงเรียนเลย ในการจัดและดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนจะสมบูรณ์นั้นควรจะต้องประกอบด้วยโครงการสำคัญ ๆ อย่างน้อย 5 โครงการ ได้แก่ การสอนพลศึกษาในชั้นเรียน การแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน การจัดกิจกรรมสันทนาการ และการจัดบริการทางพลศึกษา¹

1. การสอนพลศึกษาในโรงเรียนพลศึกษา ครูพลศึกษามีความเห็นว่าเป็นว่าวัตถุประสงค์ที่วางไว้ตามหลักสูตรมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อผู้เรียนได้มากทุกข้อ คาร์ล อี วิลกูส (Carl E. Willgoose) เสนอว่า จุดประสงค์ที่เขียนบรรจุไว้ในหลักสูตรควรจะต้องมีความเหมาะสมต่อตัวผู้เรียน²

เนื้อหาวิชาที่บังคับในหลักสูตรฯ คือ แคมมินตัน กระบี่กระบอง แอธเลติก และตะกร้อนั้น วิชาที่ใดเปิดสอนส่วนมากคือ แคมมินตัน ส่วนสาเหตุที่ไม่เปิดสอนวิชากระบี่กระบอง แอธเลติก และตะกร้อ เพราะสถานที่อุปกรณ์ไม่พร้อม และมีจำนวนนักเรียนหญิงมาก วิชาที่จัดสอนแทนวิชาบังคับที่เปิดสอนได้แก่ บาสเกตบอล วอลเลย์บอล กิจกรรมเข้าจังหวะ (ลีลาศ) ซึ่งวิชาทั้งสามดังกล่าวส่วนใหญ่เห็นว่าควรจัดเป็นวิชาบังคับแทนด้วย

¹ ฟอง เกิกแก้ว, การพลศึกษา (พระนคร : วัฒนาพานิช, 2518), หน้า 76.
 วรศักดิ์ เพ็ชรชอบ, "การพลศึกษาในโรงเรียน" วารสารสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการ (2508), : 41.

² Carl E. Willgoose, The Curriculum in Physical Education, (New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1974), p. 76.

วิธีดำเนินการจัดสอนพลศึกษาในโรงเรียน ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มตามเลขที่ โดยมีอัตราครูก่อนนักเรียนในชั้นหนึ่ง ๆ 1 : 40 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ ในการสอนวิชาพลศึกษาหากชั้นเรียนใหญ่เกินไป นักเรียนจะได้ผลจากการเรียนไม่เต็มที่และอาจจะเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย ชั้นเรียนที่ดีจึงควรมีนักเรียนประมาณ 30 ถึง 40 คน ต่อครูพลศึกษา 1 คน¹ ครูพลศึกษาได้ดำเนินการสอนตามชั้นตอนดังนี้ การสอนขั้นเตรียมเพื่อทำการอบอุ่นร่างกาย ขั้นอธิบายและสาธิตเพื่อแสดงให้นักเรียนได้เห็นถึงทักษะของกิจกรรมนักเรียนจะได้รู้วิธีกระทำที่ถูกวิธี ขั้นการฝึกครูจะเป็นผู้คอยดูแลการฝึกว่านักเรียนทำผิดถูกอย่างไร ขั้นการใช้เพื่อให้ให้นักเรียนได้นำทักษะไปใช้ในสถานการณ์จริง ๆ ขั้นสุดท้าย ครูกับนักเรียนจะร่วมกันสรุปผล ส่วนการวัดผลทางวิชาพลศึกษานั้นมีการสอบทั้งภาคทฤษฎี ปฏิบัติ และความสนใจ ตลอดจนคุณลักษณะ เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงกิจกรรมพลศึกษาอย่างแท้จริงและสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้องต่อไป

การสอนพลศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยมีการใช้วัสดุอุปกรณ์มาช่วยประกอบการสอน ส่วนที่มีใช้บ้างก็ส่วนมากเป็นพวกรูปภาพเท่านั้น วัสดุอุปกรณ์สามารถทำให้นักเรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้นและไม่ต้องเสียเวลามากด้วย ดังนั้นครูพลศึกษาจึงควรมำอุปกรณ์ประเภทวัสดุอุปกรณ์มาใช้ให้มาก เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนได้มากขึ้น

2. การจัดแข่งขันกีฬภายในโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกฝังความสามัคคีในหมู่คณะและให้เป็นผู้มีระเบียบวินัยสูง

กิจกรรมที่จัดบ่อยได้แก่ บาสเกตบอลและวอลเลย์บอล ซึ่งเป็นกิจกรรมที่กำลังเปิดสอนอยู่ในโรงเรียน

¹ Grayson Daughtrey, Effective Teaching in Physical Education for Secondary Schools, (Philadelphia : W.B. Saunders Company., 1973), p. 179.

วิธีดำเนินการจัดแข่งขันกีฬาร่างกายในโรงเรียน โดยจัดเป็นกีฬาสี ภายในหนึ่งสัปดาห์ในภาคต้น ตอนพักกลางวันและหลังเลิกเรียน โดยได้รับความสนใจจากนักเรียนมาก ผู้เข้าแข่งขันมีสิทธิเข้าร่วมกิจกรรมไม่เกิน 2 ประเภท ครูพลศึกษาและคณะครู คณะนักเรียนรวมกันจัดขึ้น โดยใช้งบจากเงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ การแข่งขันจะมีการมอบเหรียญรางวัล ถ้วยรางวัลและของขวัญเสมอ เรื่องรางวัลนี้ จากการประชุมนานาชาติ (International Conference Report) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า "รางวัลไม่ควรเป็นสิ่งที่ทำให้นักเรียนอยากเข้าร่วมกิจกรรม ควรมีค่าเพียงเล็กน้อย และเป็นเพียงสัญลักษณ์ของผู้ชนะเท่านั้น"¹ ดังนั้นการให้รางวัลสำหรับผู้ชนะควยเหรียญถ้วยและของขวัญตอบแทนเล็ก ๆ น้อย จึงเป็นที่นิยมกันมากในการแข่งขันทั่ว ๆ ไป

3. การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน มีวัตถุประสงค์สร้างเสริมความสามัคคีกลมเกลียวและฝึกให้เป็นผู้มีน้ำใจนักกีฬา

กิจกรรมที่นิยมจัดแข่งเป็นประจำได้แก่ บาสเกตบอล ฟุตบอล และ วอลเลย์บอล

วิธีดำเนินการจัดแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน นักกีฬาตัวแทนของโรงเรียนจะคัดเลือกจากนักเรียนทั่ว ๆ ไป ที่มีคุณสมบัติพร้อมเช่น มีทักษะดี ขยันฝึกซ้อม มีความประพฤติดี มีคุณลักษณะของนักกีฬา โดยจัดส่งทุกปี ที่กรมพลศึกษา และกรุงเทพมหานครจัดขึ้น โดยที่ครูพลศึกษาเป็นผู้ดำเนินการฝึกและจัดส่งเข้าแข่งขัน สำหรับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ใช้นเงินงบประมาณของโรงเรียน วิธีการแข่งขันส่วนใหญ่แข่งแบบพบกันหมด ทั้งนี้เพื่อให้นักกีฬา มีโอกาสแข่งขันอย่างเต็มที่

4. การจัดกิจกรรมเพื่อนันทนาการ มีวัตถุประสงค์ให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และเพื่อความสนุกสนาน

¹International Sports for College Men and Women, National Conference Report, American Association of Health, Physical Education and Recreation (Washington, D.C., 1955), pp.13-14.

กิจกรรมที่จัดในกิจกรรมเพื่อนันทนาการเป็นประจำและบ่อยได้แก่ ฆาตกรรมบอล วอลเลย์บอล แบดมินตัน เทเบิลเทนนิส การเล่นเกมพื้นเมือง เกมเบ็คเตล็ค

วิธีดำเนินการจัด กิจกรรมเพื่อนันทนาการ โดยมีครูพลศึกษาร่วมกับคณะกรรมการนักเรียนจัดขึ้น โดยเลือกจากกิจกรรมที่มีการสอนในโรงเรียนและกิจกรรมที่กำลังเป็นที่นิยมโดยจัดตลอดปี และมักจะจัดตอนเย็นหลังเลิกเรียนและตอนพักเที่ยงและวันสำคัญของโรงเรียน โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้เข้าร่วม โดยใช้ค่าใช้จ่ายจากงบประมาณของโรงเรียน

5. การจัดกิจกรรมพิเศษสำหรับนักเรียนที่ผิดปกติ เนื่องจากกิจกรรมเพื่อบรรดิกการยังจัดกันน้อยมาก มีเพียง 4.65% เท่านั้น สาเหตุเนื่องจากจำนวนนักเรียนที่ผิดปกติมีน้อยมาก โดยเฉลี่ยไม่เกิน 5 คน และเนื่องจากครูพลศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่สามารถตรวจเช็คและจัดเวลาให้ได้เนื่องจากมีความรับผิดชอบชั่วโมงสอนมากกว่าปกติอยู่แล้ว และอีกเหตุผลหนึ่งคือมีหน่วยราชการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อสำหรับเด็กที่ผิดปกติอยู่บ้างแล้ว เช่น โรงเรียนสอนคนหูหนวก โรงเรียนสอนคนตาบอด บ้านราชวิถี โรงเรียนปัญญาอ่อน เป็นต้น สำหรับนักเรียนที่ผิดปกติที่พบในโรงเรียนก็จำพวก ผู้ฟื้นฟูจากไข้หรือการผ่าตัด สายตาดผิดปกติ โรคประจำตัวเมื่อถึงชั่วโมงพลศึกษาก็ให้มีส่วนร่วมในสิ่งที่เหมาะสมตามสภาพของนักเรียนที่ผิดปกติ เช่น ช่วยเรียกชื่อ ควบคุมความร่วมมือและความเรียบร้อยของชั้นเรียน เป็นผู้ดูแลอุปกรณ์ เป็นกรรมการ เป็นต้น

6. สภาพปัญหาการสอนพลศึกษาโดยทั่วไปในโรงเรียนพลศึกษา จากการวิจัยทำให้พบว่า การเรียนการสอนวิชาพลศึกษาตามหลักสูตรฯ มีปัญหาพอแยกกล่าวได้ดังนี้

ในคาบบุคลากร ปรากฏว่าจำนวนครูพลศึกษายังมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ครูพลศึกษามีชั่วโมงสอนมากทำให้ไม่มีเวลาเตรียมการสอนเพียงพอ ทำให้ดูแลนักเรียนได้ไม่ทั่วถึง ฝ่ายบริหารในชั้นเรียนแนวที่ควร และไม่เห็นความสำคัญของวิชาพลศึกษา ยังไม่มีศึกษานิเทศก์คอยประสานงานส่งเสริมปรับปรุงการเรียนการสอน

ในคานสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก สถานที่ที่อยู่ในสภาพสามารถใช้สอน วิชาพลศึกษาส่วนมากเป็นสนามคอนกรีตกลางแจ้ง และมีขนาดไม่เพียงพอและไม่เหมาะสม ต่อการเรียนการสอนเท่าที่ควร ห้องเก็บอุปกรณ์กีฬาและห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกายส่วนใหญ่ ไม่มี ที่มีก็ยังไม่เพียงพอและไม่สะดวก

ส่วนเรื่องอุปกรณ์กีฬา จากผลการวิจัยพบว่าอุปกรณ์กีฬาไม่เพียงพอ เพราะ การสอนพลศึกษาจะให้โดยลคันั้นควรมีอุปกรณ์ต่าง ๆ ต่อจำนวนนักเรียน 40 คนต่อชั่วโมง

อุปกรณ์	อย่างน้อย	ที่ดีควรมี
1. ลูกบาสเกตบอล	4	8
2. ลูกฟุตบอล	4	8
3. ลูกวอลเลย์บอล	4	8
4. ลูกแฮนด์บอล	4	8
5. ห่วงขามตาชาย	4	8
6. ลูกตะกร้อ	10	20
7. โม่แบดมินตัน	10	20
8. ลูกแบดมินตัน	20	40

นอกจากนี้ทางโรงเรียนยังจะจัดให้มีอุปกรณ์อย่างอื่น ๆ อีก เช่น อุปกรณ์เกี่ยวกับกรีฑา อุปกรณ์ยิมนาสติก หรืออุปกรณ์สำหรับกิจกรรมอื่น ๆ ¹ ตัวอย่างของจำนวน อุปกรณ์การสอพลศึกษาที่เพียงพอ เช่น โรงเรียนหนึ่งควรมีลูกฟุตบอล 8 ลูก ลูกบาสเกตบอล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ วรรคที่ 1 เพียรชอบ, หลักและวิธีสอนวิชาพลศึกษาชั้นมัธยมศึกษา,
(พระนคร : อุดมศึกษา, 2513), หน้า 26 - 27.

12 ลูก วอลเลย์บอล 6 ลูก ต่อจำนวนนักเรียน 500 คน¹ ในโรงเรียนพิเศษการยัง
 ชาติอุปกรณ์อยู่อีกมาก แต่เท่าที่มีและใช้ได้ ได้แก่ลูกฟุตบอล 5 - 10 ลูก ลูกบาสเกตบอล
 5 - 10 ลูก ลูกวอลเลย์บอล 16 - 20 ลูก, โตะบึงปอง กระบี่กระบอง ไม้สั้น ลูกบึงปอง
 นอกจากนี้แล้วส่วนใหญ่ยังไม่มี แสดงให้เห็นว่ายังขาดอุปกรณ์การเรียนการสอนอยู่มาก
 สำหรับวิชาพลศึกษาในโรงเรียนระดับนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹อนันต์ อัครชู. "การศึกษาประมวลการสอนและปัญหาการสอนวิชาพลศึกษา
 ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนรัฐบาลในภาคการศึกษา 1" (วิทยานิพนธ์ปริญญา
 ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์วิทยาลัย; 2510),
 หน้า

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรจัดให้ครูพลศึกษาสอนเฉพาะวิชาพลศึกษาเท่านั้น ไม่ควรสอนวิชาอื่น ๆ อีก ทั้งนี้เพื่อให้ครูพลศึกษาได้ทำหน้าที่โดยสมบูรณ์.

2. ควรจัดอัตรากำลังของครูพลศึกษาเพิ่มขึ้น เพื่อให้มีความเพียงพอกับจำนวนนักเรียน

3. หน่วยงานนิเทศก์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมอาชีวศึกษา กรมพลศึกษา ควรมีบทบาทในการช่วยเหลือครูพลศึกษาให้มากกว่าที่เป็นอยู่ โดยการไปนิเทศก์เป็นประจำ

4. ควรจัดหาอุปกรณ์ ปรับปรุงสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้เพียงพอทุกโรงเรียน รวมทั้งจัดสรรงบประมาณทางพลศึกษาให้มากขึ้นกว่าเดิม

5. โรงเรียนพลศึกษาทั้งหมดในเขตกรุงเทพมหานคร ควรจะได้มีการร่วมมือการวางแผนการฝึกและเลือกเนื้อหาวิชาที่เหมาะสมกับสภาพของสาขาวิชาชีพ การเลือกวิชาบังคับ การวัดประเมินผล การร่วมมือในการจัดทำโสตทัศนูปกรณ์ ซึ่งสามารถใช้ร่วมกันได้ภายในกลุ่ม

6. โรงเรียนพลศึกษาทุกแห่งควรส่งเสริมทางค่านักกีฬาต่าง ๆ ให้มากขึ้น เช่น ควรจะมีการเปิดสอนทักษะกีฬาพิเศษ นอกเวลาเรียนปกติ ทั้งนี้อาจจะเชิญวิทยากรมาให้การช่วยเหลือ ในกีฬาที่ยังไม่ได้สอนในโรงเรียนหรือเป็นกีฬาที่กำลังเป็นที่นิยม

7. การชักชวนแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนนั้น ควรจัดในรูปของกีฬาเชื่อมความสามัคคีหรือกีฬากลุ่มให้มากขึ้น ซึ่งมีผลต่อคณะครูและคณะนักเรียนได้พบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนแนวคิดทางด้านพลศึกษาให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

8. ควรเปิดโอกาสให้มีการจัดสอนกิจกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ บาสเกตบอล วอลเลย์บอล ลีลาศ แบดมินตัน เทนนิส เทเบิล-เทนนิส

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัญหาการจัดและดำเนินการโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษาสาขาอื่น ๆ ทั้งในกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค
2. การศึกษาปัญหาของครูผลศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพผลศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษา จากครูผลศึกษาและผู้บริหารโรงเรียน
3. เปรียบเทียบความสัมฤทธิ์ผลของการจัดโปรแกรมผลศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาสาขาต่าง ๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชนในเขตการศึกษาต่าง ๆ ทั่วราชอาณาจักร

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย